

БҮРЯТ-МОНГОЛЫН ҮНЭН

ВКП(б)-ийн Обкомой, БМАССР-ийн Верховно Советэй ба ВКП(б)-ийн Улан-Удын Горкомойн орган

№ 178 (3482) 1941 оной июлийн 31, четверг СЭН 15 МҮНГЭН

ҮДЭР ҮНИГҮЙ НЭРЭМЖЭТЭЙ ХЭРГЭЛЭН БАЙХА!

Амжалтаар арьбан амгалан байгуулалтын он жэлүүдтэ манай советскэ арад зон болбол өөршлөгөө үнэн байхан ажалынгаа урье дайсанай алибухы хорлолдоо хэрхоор хамгаалаж байгаа.

Мүнөө сэтэрхэн фашистскэ нохосуудай галзуурхан энэ үедэ, манай шанин газар уянда довтолхон энэ үедэ манай нодон хөөсө хэвсөөнхидээ хурса байха ёстой, манай шанин урла урдыхиаа һонор байха ёстой.

«Дайсан болбол мэхэлэлтэ ба хуурмаг аяла зэрэг тараалгада дуришлэгтэй, хитэр, хоротой байһынь хараада абаха хэрэгтэй. Эдэ бүгдые хараада абаха ба провокацида орохогүй хэрэгтэй. Өөрынгөө уултар мэгдүү ба аймхай абадалаар оборонны хэрэгтэ хэн һаад ушаруулаб, тэрэниэ бүгдынь, ноур сахингүйгөөр, сэрэгтэй трибуналай судта үгэхэ хэрэгтэй» гэжэ манай эсэгэ, манай вождь Сталин заана.

Эхэ оройнгоо эды ехэ аюулда ороод байһан энэ бэрхэтэй үедэ манай худалмэришд ба колхознигууд, манай интеллигентнөр — советскэ бүхы патриотууд өөдлөгөө һагал бодолые хуадалаха ехэ хүсэлтэй байһанинь хэндэшэ эли ойлгосотой. Тэд, ши гажсаханшье минутын торшо еоо большевикскэ түбшэн загса, болгоомжотой һэрэгтэ ябадала мартаа һаа, гүрэнэй ба сэрэгтэй шюосые эрид шангаар хадгалда хэригөө мартаа һаа, өөршлөгөө хизааргүй инаг халуун сөдхөлөөр дуралжа ябадаг түрэх хэ хэ оройндоо хоро хүргэхэ байнаш.

Улүү булуу юумые бу шаша! Үргэ амала энэгүүр тэрэгүүр бү дэлгэ! Уултар мэгдүү бу яба! Үдэр һүнгүй һэрэмжэтэй һэрэгжэн яба! — Манай эхэ оройн шанин Заков энэение эрина. Тинье халыг нэгшье үгэ дуугархдаа, нэгшье алхам гешхэхэдэ энэение һанажа яба, мартаагүйгөөр хадгуа аба. Хана харшын зэбһараар нодон бэлтгэлдэхэ, шэхан хүрээлэхэ гэжэ хэвсөөдэшэ һэрэгжэ яба.

Дайсан болбол тансахан лэ фронт дээрэ аюул ушаруулха гэжэ һанаха ябадалые үхэцэ сөдхөлөгнөө өөрһоо хонан халха хэрэгтэй. Дайсан болбол тэдэ мүн фронт дээрэхидэ дутуугүй аюул ушаруулха гэжэ оролддо. Гансал ойрын, хилэ шадарэй тэдэ бэшэ, мүн холын гүнгээг тэдэ тэдэнэр шанингууд ба диверсантнуудые эльгэе. Тэдэнэр манай тэдэ хорхой шадхайн мүрөөр шурган орожо, манай ажауйлэбэринүүдэй, түмэр

замай, манай колхозуудай таяралтагуй сөөр худалмэрише һаа-түрүлха гэжэ оролддо.

Революцино һэрэмжэе үшөө дөшөн үргэе! Шпигууд ба диверсантнуудые, провокаторнуудые, тэдэндэ туналаша алибухы алаг ерөөн хоротоние гамгүйгөөр үгы хөө! Манай фабрика заводуудые, манай колхозууд, МТС-үүдые, колхозно ба совхозно фермэнуудые, манай бүхы эмхи-зургаануудые ямаршье дайсанай нэбтэршгүй бата бөх хэрэм болгое!

Гүрэнэй ажауйлэбэрише ба колхозуудые наринаар сахин хараха ябадал мүнөө тоншье хурсаар таягдха ёстой. Заводууд ба фабриканууд дээрэ дайшалхы охраные эрид шангаар өмхидхэхэ, колхозуудта трактор машина, тоног зэмсэг ба үбэ тариа, үхэр мал харуулах ябадалые тон наринаар таяха гэжэ гансахан лэ ажауйлэбэрин гасаруудай ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ариун уялга тэдэ бэшэ, мүн хамта тэндэ худалмэришэ байгаа бүхы советскэ патриотуудай уялга мүн.

Дайсан өдөө хаража, үбсүүндэ нөлөөжэ «хөтөнөгүй». Тэрэниэ ямаршье бэг угланхай ябаа һаань, ямаршье зүбэ шарайтай һаань таяжа бариха ёстойбди. Манай нагшн ажалда, манай шүһа мяхаараз дайлажа абаһан байлгта, манай эмарангүйгөөр хүдэлжэ бүтөөһөн барилга байгуулануудтэ дайсан шөгшлөгөөр гэжэ хүрэхэ ёһогүй. Тэдэ байһан советскэ арад зон өдэ дайсаные мүн лэ шангаар сохиго, манай Улаан Арми тэдэниэ фронт дээрэ аяа сохиноб, тэрэц мутөөр сохино!

Хүдэлмэришд, колхознигууд ба албахаагшад! Бүхы хүсээ, бүхы арга шадабарияз дайсаные дараха хэрэгтэ сүмөөрнэ зорюулае!

Бүхы дайсаные нүхэ һүбсүүндэ үгэ утан гаргажа, советскэ разведкын марта үгэхэ ёһотойбди. Энэ хэрэг болбол бүхы худалмэришд, албахаагшад ба гарей эзэн эхэнэрүүдэй граждаска уялга мүн. Шпигууд ба диверсантнуудые элирүүлэн бариха ябадалда Гүрэнэй аюулгүйе сахиха оргунуудта али болохо аргунуудараа туналасыха ябадал гэжэ советскэ патриот бүхэнэй ариун уялга мүн.

Шүһаша гитлеровскэ бандиудые гэсэрлэг хатуу сохилтоор эй забһаргүй бута сохино! Эле галзуурхан нохосуудые нохойн гэнжээр хүдлэжэ гэнгилүүлха хэрэгтэй.

Нохосуудта нохойн үхэл!

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДАЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

СССР-эй БОЕПРИПАСУДАЙ АРАДАЙ КОМИССАРИАДАЙ ИНЖЕНЕРНУУД КОНСТРУКТОРНУУД БА ТЕХНИГУУДЫЕ ШАГНАХА ТУХАЙ

- Улаан Арминг дайшалхы хүсэ шадалые дөшөлүүлхон зэбсэгүүдэй нэгые байгуулха талаар гайхамшаг туйалтануудые олоһоншье түрөө шагнаха:
- ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР**
- Аборенков Василий Васильевиче — 1 рангын военинженер.
 - Гвай Иван Исидоровиче — инженер-механик.
 - Галковский Владимир Николаевиче — техник-конструктор.
- АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР:**
- Давыдов Николай Михайловиче — ажалалта мастер.
 - Павленко Алексей Степановиче — техник-конструктор.
 - Шварц Леонид Эмильевиче — техник-конструктор.
- УЛААН ОДОНОЙ ОРДЕНООР**
- Шитов Дмитрий Александровиче — 2 рангын военинженер.
 - Попов Александр Сергеевиче — техник-конструктор.
- СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ **М. КАЛИНИН.**
- СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь **А. ГОРКИН.**
- Москва, Кремль, 1941 оной июлийн 28.

СОВЕТСКЭ ИНФОРМБЮРОНОО

Июлийн 29-эй үглөөнэй мэдээсэл

Июлийн 29-най һуни манай сэрэгүүд Невельскэ, Смоленскэ ба Житомирско зүгүүдтэ байлдаа хэжэ үргэлжлэб.

Бусад зүгүүдтэ ба фронтын бусад участоудта ехэ аюулга болоошуй.

Манай авиаци газар дээрхи сэрэгүүдтэй хамта дайсанай ехэ бүлэгтэ ба төрөнэй аэродромуудта сохилтануудые хэб.

Майор Седовой авиачастин советскэ лётчигууд болбол фашистскэ бомбардировщицууд ба истребительнуудые О. гордот дүтэлжэ ябахадань угтаба. Немецкэ самолёдуудтай байлдаа хэжэ манай лётчигууд 5 «мессершмитт» ба хоёр «юнкерсе» бута сохин унагааба. Немецүүд сохилтоноо тэргэлжэ шөгшлүүлбэрэ һэлгэбэ, гэбешье, хүршэ аэродромно нийдэжэ гараһан советскэ истребительнуудэй ондоо отряд тэдэниэ угтаба. Фашистнууд дайралдаһан газарта бомбонуудаа хаяжа, ишье тийшэ нийдэб. Олон немецкэ лётчигууд тэргэлжэ шадбагүй. Энэ болон байлдаанда 7 «Юнкерс» ба 12 «Мессершмитт» бута сохилтоо. Гордот хөгдлөн фашистнуудай довтолго гэдэргэ сохилдо.

Капитан Александр Бородавкнай ударидаһан анскэ тусхай батальоний разведкэ дайсанай хоёр мотодрезиные эзлэн абаба. Немецкэ штабтай 5 офицер алагдажа хоёршэ плендэ оробо. Ехэ саятай оперативна документнууд абтаба.

Лётчи лейтенант Постеченко болбол уһан худар орожо ябаһан уһан доогуур ябадаг дайсанай огносые хараба. Тон шадбаритайгаар бомбонуудые хаяжа, нүхэр Постеченко фашистскэ огносые шөгшгөөб.

Капитан Пурпумин бүлэг самолёдууд Пюештин нефтөперогонно заводуудые бомболобо. Дайсанай хамгаалтые мэхэлжэ, манай самолёдууд нефтөперогонно комбинат тэшэ үүлэнэй саанаһа нийлэн ерөб. Тэндэ хаягдаһан бомбонууд туйлай ехэ түймэр гаргаа. Энэ довтолгын тэб гэнтэ болон тэрэһэнэй дайсанай артиллери болбол манай самолёдуудай базаада бусажа ябахадань буулалга хэжэ эхилэб. Гэдэргэ бусаха замдаа капитан Пурпумин частин лётчигууд хоёр фашистскэ истребительные бута сохөб.

Дайсанай моторизированно полк болбол ургаша мэхлэришн немецкэ танкова колонготой нийлэхые һэдэб. У. пунгтын шадар фашистнууд майор Липатовай частини довтолгодо оробо. Хахад үлэртэ эхилһан байлдаан харанхы һуни дүүрөб. Дайсанай хэдэн дахин

Уранзурагшад Н. Денисовэй ба Н. Ватолной зураг. ТАСС-эй фотохроника.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДАЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

НУХЭР А. Г. КОСТИКОВТО СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ АЖАЛАЙ ГЕРОИН НЭРЭЗЭРТЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Улаан Арминг дайшалхы хүсэ дэһэлүүлхон зэбсэгүүдэй нэгые зохөөһон ба конструкцилан хэрэгтэ гайхамшагта габьяа туйлаһанайн түрөө нүхэр Андрей Григорьевич Костиковтой Лениний Героин нэрэзэртэ олгохо.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ **М. КАЛИНИН.**

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй секретарь **А. ГОРКИН.**

Москва, Кремль, 1941 оной июлийн 28.

ЮРӨӨЛ

Хуурша буурал үбгэн Хурса шарай шарайла. Байгал далайн эрьсөө Баруун тэһшэй марайба. Хонгөө хуураа хажуудаа Хуһад дээрэ үлгэбэ. Хоршо духэһэн ашадаа Холын нурөөл хөлгөбэ: «... Дайн эхилгээл. Бөдлөжэ, Дабхар хүсөөе хубшэлш. Даага моршоо һүүлжэбэ, Дархан солосоо дуудуулыш. Хурдан хурдан моршоо Холын аянда бөлгөш. Үнэгэн малтайгаа үмэдөө Уян бөөе бөөш. Одого Улаан малгай Оромнай шамдам үмөдхүүлэ,— Омг зүрхөө дэлгэ. Ороһон дайсанеа түлүүлжэш! Эмгэ юумэдэнь дарацангүй, Эрхытэ юумэдэнь баригдангүй,— Эрлиг дайсадаа үлгөөрэй, Эхэ оройноон үлдээрэй. Аргатуй хэрэгтэй юм һаань Аялдаа колхоздоо үлгөөрэй, Атаатай үлөө юм һаа— Ажалдаа дабхараар хүдлөөрэй.

Талмай сабшалан дэүгүүрөө **ЦЭДЭН ГАЛСАНОВ!**

Тэбэршн үбнэ бу үлөө. Тархан хадалан дэүгүүрөө Монсогорш ороһо бу үлөө. Заалтагуй хэрэгтэй болоо **ҺААНЬ** Завсдтоо станогтоо оророй! Захидал ларал болоо һаань Ябад Илаһтын буцад дабхараар! Гансаһ минугаа **Гамнаарай!** Галзуу фашистан тэсэхөгүй! Оройноо бүрхэ шалгаарай! Улгата ноёр мэдэхөгүй! Хаанаш хүдлөө, шадга **ҺААНЬ** Хара дайсада сохилтоо! Хатуу шанига абаа **ҺААНЬ** Хаманд арагта— **Жаалта!** Түбөг өхтэй байлдаан Тылтэй байхань болһодоо! Түрэл оройнон занан Түмэн билэнэ даалгата! Дайн эхилэ. Бөдлөжэ, Дабхар хүсөөе хубшэлш. Даага хүлгөө һүүлжэбэ Дархан солосоо дуудуулыш! Хоршо духэһэн ашаань Хурдан хүлгөө дуудаба. Үлгөөршэ буурал баабайн! Үлгөөршэ марш хуурдаба. Июль, 1941 он.

Турцида довтолго гэнэн германска түсэбүүд тухай мэдээсэлые турецкэ газетэнүүд толилно

АНКАРА, июлийн 28. (ТАСС). Турецкэ «Улус» гэжэ официоз «Немецүүд Турцида довтолгоо бөлэхэдэ» гэнэн томо гаршатайгаар, Турцида довтолго гэнэн германска түсэбүүд тухай мэдээсэлые түрүү хууданадаа толило.

АНКАРА, июлийн 28. (ТАСС). Стамбульска үглөөнэй газетэнүүд Турцида довтолго германска түсэбүүдэ Улаан Арминг эзэлһэ тухай мэдээсэлүүдые толило.

Пропандын хүдэлмэри тухай

Гансахан ажал хүдэлмэриг сэрэгтэй байдалтай тэрээр дуулаж явуулах ёстой бэсэ, харин партиейн-пропагандистийн хүдэлмэриг сэрэгтэй байдалтай байх тааралдуулах ушартай байх юм. Селенгийн аймгай партиейн пропагандист хадаа пропандистаа хүдэлмэрээ үндсээр нь шөнөдхөн явуулж ахилэ.

ВМН(б)-гэй айкомой агитаци ба пропандын таваг (дагшаань нүхэр Петровский) дайны эхилэн сарнаа хойшо шухала шухала хүдэлмэринүүд ороо өмхитэйгээр явуулахан байна.

«ВМН(б)-гэй историин хуряангы курсы» үзэж дүүргэд, саа шадга улам гүнзгийгээр үзэж байтад, пропандистууд, консультантуудыг семинар түсбэлэн үнэргэгдэнэ. Тэрэнхэ гадна, Сталиной «Марксизм ба национальн асуудал», Лениной

«Капитализмын дэда шата болохо империализм» гэнэн зохболнуудар теоретическэ хөөрмдөөн хөгдөб.

«Хуряангы курсы» өөхдөө шудалжа байгшадта туналха зорилгоор, бүүлэй үедэ 26 лекцинууд уншагдаба. Эдэ лекцинуудтэн хамта 400 шахуу хүн хабаадласан байба. Гадна, групповой консультантуудта мундэ 400-лаад хүн хабаадлуудалдэ. Эдэ лекцинууд ба консультантууд болбол «Эхэ ороноо хамгаалалгын агуухэ дайн» гэнэн төмөр болонон байна.

Партийн историин шудалха 10 гаран кружогууд хүдэлмэриилэ. Кружогто ябажа хуралсагшад хадаа тарахан төмжүүдэ найтар ойлгобо. Кружогто хурагшад бүүлэй үедэ партийн историин өөхдөө үзэхэ дура хүсэ гарганад.

Ц. Цыденов.

Булад самолёт (Дуун)

Булад хурдан самолёдой Бушуу түргэн довтолгоор Болшевик мэргэн лётчигууд Бузар дайсанай толгойе Бута нэрэн залинданал.

Найнаа дүүрэн фашистын Нарин голын тахаржа Намагай замаг болохонь гү.

Хатуу булад самолёдой Хабатай түргэн довтолгоор Харсага мэргэн лётчигууд Харата дайсанай толгойе Хамха сохин залинданал.

Улан тулам фашистын Улаан голын тахаржа Уйгааг шандаруу болохонь гү.

Улаан булад самолёдой Ошон түргэн довтолгоор Омог бүргэд лётчигууд Ороолон дайсанай толгойе Огто сохин залинданал.

Үйлээ харалхан фашистын Үнэ янхины үрхиржэ Үнэнэн тоборог болохонь гү.

Х. Намсараев.

ХИЛЫН СААНА

Бенешэй мэдүүлгэ

ЛОНДОН, июлийн 28. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжууланай ёһоор, чехословацка гүрэжэй толгой Бенеш чехословацка гражданинуудта ханджа радиогоор үгэ хэжэбэ. СССР ба Чехословакийн правительствануудай хоорондо ба талалдан хэжээн ба мүн тэршэлэн Лондондо чехословацка правительстве Английн гүйсэ дээр мэдэрхэ шийдхэбэри болбол тон ехэ удхатай. СССР ба мэдүүлэбэ.

Чехословакийн хоорондох хэсээн болбол,— гэжэ Бенеш хэлэбэ,— ялангаа шухала юм, ушарын Советскэ Союз мүнөө үедэ дайнай бүхэ хүндэ хүшэр байдалы бөөдө даажэ ябана, тийгөөд Чехословакийн хүршэ түрэн байна, ерөөдүй мирэй эрхэ байдалы тодорхойлоходо туна үгэнэ. Бенеш болбол чехословацка гүрэжэй үг дээр мэдэрхэ шийдхэбэри болбол тон ехэ удхатай. СССР ба мэдүүлэбэ.

Голландида болоһон забастовко тухай американска газетэ бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «Нью-Йорк Геральд Трибюн» газетин мэдээлэнэй ёһоор, Голландийн хойто талада Амстердамда булад-шухалтын ба суднобарилтын предригитинуудай, электригүүд ба бусад 60 мянган худалмаришадэй хабаадан бүгдэ нингийн забастовко болоо. Энэ забастовко

болбол ээлхэн засагуудай хэмжэебулануудта эсэргүүсэхин түдөө эмхидхэгдэн байна. Забастовко хадаа германска сэрэгтэй засагуудай энэ забастовконуудай райондо сэрэгтэй томо частвууды асаранай бүүлээр лэ дүүрбэ.

Вишидэ нийтын организацинууды тараалта

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын мэдээлэнэй ёһоор, Вишидэ 320 организацинуудай тараалтыг хараалхан депрент тухаагадгаба, энэ тоондо коммунистическэ ба оппозиционно холбоотой байлалда нэжэлгөгдөн

спортивна клубууд ороосоо. Тэрэнхэ гадна польскэ, чешскэ, мексиканскэ бөжөнөцүүдэй организаци тараагдаа, мүн тэршэлэн испанска республиканска бөжөнөцүүдэйшье эмхи тараагдаа.

Хүүгэдэй садуудай хүдэлмэри найжарба

Наяхан, городой хургуулин бөшэ эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй ба хүүгэдэй садууды даагдай курсда хурагшадэй суглаан болобо.

дахин-дахин гараж ажалдаг болобо.

Эндэ суглааршад болбол улас хоорондын оршомбайдал тухай БМАССР-эй гэгээрэлэй Наркомые орологш нүхэр Николаевай элидхэл дуулахан байна.

Шэлэй механикованнэ заводой хүүгэдэй сад тухарөөн сутка соо хүдэлмэрилдэг боложо, эндэ хүдэлмэрилжэ байхан хүдэлмэрилдэг эхэ оройнгоо түдөө тэмсэлдэжэ шархатахан боецүүдтэ туһалхын тула шуфана үгсгөөр бөшүүлэбэ. Мүн өлдхи хүдэлмэрилдэг санитарна ба оборонно хэрэгүүдэ гүнзгийгээр шудалхан байна.

Удаань, үгэ хэлэгшэд, нүхэр Кузнецова (хүүгэдэй № 14 саа) ба бусад хадаа фашистска провокаторнуудта эрид шанга харюу болгон хүүгэдэй садуудай ба талмайшуудай хүдэлмэриг шэвхэн табиха тухай шэнэ уялгунууды абалан аад, мүнөө тэрэнэ бөшүүлэжэ ахилэ.

Паровозо-вагонно заводой № 16 сагта 200 гаран хүүгэд хабаадласана. Эндэ тухарөөн сутка соо хүдэлмэрилжэ хоёр жүннэ эмхидхэгдэн дээрхэ хэдэн олоо эхэврүүдтэ хүнийн халзагда хүдэлмэрилдэг. Мүн энэ сагай хүдэлмэрилдэг амаралтын үдэрнүүдтэ хүдэлмэрилжэ үүсхэл гаргаба.

Жэшээлхэдэ, Мяханай комбиндайд дэргэдхи хүүгэдэй сад үдэшин 9 час хүрэтэр хүдэлмэрилдэг боложо, олон хүүгэдэ пэмэн абалан байна. Сагай хүдэлмэрин үдэр утадхадан дээрхэ олон тоото эхэврүүд үйлдбэри дээрэ

№ 4 сагай бүхэ хүдэлмэрилдэгшэд бүгдэ медицинскэ сестрануудай ба санитарна дружинауудай курсда хуралсажа байна.

Соколова.

Уншалгын байшангууд хүдэлмэрээ шэнэдхэбэ

Манай ороондо шуната фашистнуудай довтолон ороондо харюу болгон республикийн политическэ гэгээрэлэй эмхи зургаанууд—колхозно клуб, уншалгын байшан, ужаан булан ба бусад хүдэлмэрээ шөнөдхөн табиха захалаа.

Клуб, уншалгын байшан, улаан булангай дэргэдхи элидхэгдэ ажалшадай дунда оборонно-физкультурина, ойлгууламжын ба бусад хүдэлмэринүүдэ уриа урдынхиһаа найнаар ябуулна.

Пробайкальска аймгай, Таракановска сельсоветэй уншалгын байшан нийтин хүдэлмэринин центр боложо шадаа. Эндэ улас хоорондын оршомбайдалаар, парти ба правительствын толгоолшнуудад үдэр бүхэндэ һовин хөөрөлдөөн уншалта ба элидхэгдүүд үнэргэгдэнэ. Мүн, оборонно элидхэгдүүд эмхидхэгдэбэ, элидхэгдэйгээр хүдэлмэрилжэ байна. ПВХО, ГСО-гэй занягшнууд ехэ найнаар ябуулагдана.

Закаменай аймгай, хэдэн сельсоветүүдэй дэргэдхи уншалгын

байшангууд оборонно элидхэг кружогуудайнгаа хүдэлмэриг бүри найжаруулба. ПВХО, Ворошиловска буудалшадай, ГСО, ГТО-гэй кружогуудта хабаадлашад значогуудтай боложо ахилэ.

Тэршэлэн, дурсалдагша уншалгын байшангуудай дэргэдэ героическа Улаан Армия, Улан-Сэрэгтэй Флотто зориулагданан һовин фото выставкынууд эмхидхэгдэн байна. Аймгауудай центрай социалистическэ культурын олон байшангууд байл найнаар хүдэлмэрилдэг болобо. Социкультур бүхэндэ тусгаар дежурство байгуулагданхай.

Республикийн политическэ гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд хадаа ардуудай агуухэ вождь ба багша нүхэр Сталиной радиогоор хэлэн үгыгэ сонсохотобо хамта бөө бэлэн байхан дээрэ тоолоод, өөхдэдыгөө бүхэ хүдэлмэриг сэрэгтэй гуримаар шөнөдхөн табиха захала.

В. Шнайдер.

Сэрэгтэй хэрэгүүдэ шудална

Пробайкальска аймаг дотор сэрэгтэй хэрэгүүдэ шудалалга үргэнөөр ябуулагдажа захалаа. Эмхи зургаанууд ба колхозуудаар Осоавиахимай 14 команда шэнээр эмхидхэгдэбэ. Энээндэ 500 гаран хүн хабаадласана. Эдэнэр болбол строевой, физическэ, буудалгын хэрэгүүдэ шудалдаг юм.

рүүдэ шудалда. Санитарна дружинануудай курс түсбөй ёһоор үнжөөд лэ үнэргэгдэнэ.

348 басагад ба эхэврүүд санитарна хэрэгүүдэ шудалжа байна. Гадна, гэрэй эвэн 151 эхэвр санитарна ба оборонно хэрэгүүдэ шудалда. Санитарна дружинануудай курс түсбөй ёһоор үнжөөд лэ үнэргэгдэнэ.

Хүүлэй үдэрнүүдтэ хэдэн олоо хүнүүд ГСО-гэй нэгдэхэ ба хоёрдохи шатын нормонуудыг үгэжэ байна. Найар, 87 хүн ГСО-гэй значотой болохоор хараалагдаа.

Колхозуудаар Осоавиахимай 6 өхин организаци эмхидхэгдэбэ. Осоавиахимай члендэ хүнүүд олоороо ороно.

Ф. Воронцов.

Үшөө найнаар хүдэлмэрилхы хүсэнэд

Зэдэн аймагт, Додо-Бургалтайн сомоной, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Герасимовска эвэнэ (эвеноводьн нүхэр М. Дымбрылов) болбол республикийн солото луговод нүх. Василий Александрович Герасимовай ашгатай ажалай жэшээгээр сабшалангайгаа газарыг шанаржуулжа ахилэ. Тэдэнэр үнэргэгшэ жээдэ өөхдэдыгөө үчэстэйгаа гелтар бүрийн 61 ц. 25 кг. найр шанартай үбнэ хуряалхан байба. Мүнөө жээдэ нүхэр Герасимовай эрхим худалмэринин дүй дүршэлтэй бүри найнаар танилсажа, үнэхөөр үндэр ургаса ургуулха зуураа, агротехникийн бүхэ заабаринууды бүрин хэрэглэжэ, даалгаварита 50 га сабшалангайгаа гарты 2017 тэргэ наг шэбхэ, үбнэ ба шубуунай аргал г. матыг адхалхан байгаа. Нилээд ехэ газар шанар муутай ба шабартай уналг байханаа мүнөө агротехникийн заабарини ёһоо үгэжүүлэжэ, сабшалангай сөбөр газар болгодоо. Энэ газараа хоёр дахин сабшахаар хараалжа, эртэнхэ үбнэндэ ороһон аад, мүнөө 197 цент. 75 кг. үбнэ хуряалжа абаад байна.

Тус эвэнгойхид хадаа фашистска шунхайшадые ойрын үдэрнүүдтэ үй бута сохихын тула үшөө оролдосотойгоор ба бүтөөсөтэйгээр худалмэрилхөөр зоригзонхой.

Ц. Д. Цыдыпов.

Суулгын МТС. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бүтөөхэ норкоо үлүүлэн дүүргэдэ эрхим трактористнууд нүхэр Доржиев Е., Дондуков Г., Доржиева Д. гэгшэд хүүлэй мэдээлнүүдтэй танилсажа байна.

ПВХО-до хуралсагшадта туһаламжа Противогаз ба тэрэзэниг хайшан гэжэ хэрэглэхэ тухай

Химическэ довтолгын ушар байдалда химическэ довтолгодо эсэргүү өөрыгөө хамгаалха үлэжэ жэ туһалай хэрэгсэл хадаа противогаз болоно. Ушар тиймэһээ хүн бүхэн противогаз хэрэглэхэ ба тэрэзэниг харууналха бүхы ёһо журамны шудалха хэрэгтэй байна.

түрбика ямараар шүрбөдөнениг шалгах хэрэгтэй байна.

Противогаз хадаа противогазай коробко, маска ба сумка—энэ гурбан гол частьнаа бүридэнэ.

Противогазай маска хадаа амилдаг хоолойн органине ба ноды өршөн байгаз агаарһаа таталдаг. Манай дунда О—8, МОД—О—8, ба О—11 түхэлэй маскынууд үлэмжэ элбэгээр таранги байха тиймэ дээрхэ, О—8 маскыг түүхэй резинээр бэлдэдэг байга. Маскада нүдэнэй шэлүүд тусхай хүрээдэ буулгадана. Маска үлдэхэдэ толгойдо тааруулан хэһэн горьд татуурга тэй байдаг. Энэниг урид толгойдо тааруулха хэрэгтэй. О—8 маска гурбан хэмжээтэй байдаг—нэгдэхинь тон Бишнгийн байха. Энэнь противогазай маскын баруун хажууда бөшөгдөн тоос хараад мөхөөш ушартай.

Противогазай коробко хадаа хоро хаягданан агаарһаа ОВ-е (хоры) шүүрэн сөбөрлөнэ. Энэ коробко соо хоро шэнгэгшэ, агаарһаа газообразна хоронууды ба коротой уурамын шүүрэн сөбөрлэхэ зүйл болон, баһа утаагда эсэргүү хорото угаас сөбөрлэдэг зүйл байдаг. Тэрэнхэ гадна, арһа гэмтэхэе хөрүнүүдэй, уураһаа ба дуһалһаа нюур-толгой хамгаалха резинөө маска байдаг.

МОД—О—8 маскы хадаа дээрэ бөшөгдөн О—8 масктай гол түлэб ацлишуу байга. Огноошэ юуб гэхэдэ, энэ маскһаа ехэшг хэмжээтэй, нүдэнэй шэл ехэ ба дээрехи татуургануудын элдгээр ута байдаг ба агаар орохо тусхай нүхтэй, хүднэ халдахгүй пленкодо халбахса сахаритай байха.

Шэнэ противогаз абаха зуураа, нон түрүүлэн коробкын доодо обертго байхан нүхэнэй бүгдөөдөн зузаан саарһын абаха хэрэгтэй. Энэ саарһан бүгдөөдөнениг противогазы шниг нойтонһоо хамгаалан удаан саг соо халгалха ушарта гансахан лэ хэрэглэдэг байна. Хэрбээ тэрэ бүгдөөдөнениг абаагүй байгаһаан противогаз үмдэжэ болохогүй. Бэгэ доро горловинада (хоолой) противогазай коробкын

О—11 маскы дээрэ заагданан маскануудтай гол түлэб адлиг гэбшье, тэрэнэй резинэ нэлээн зузаан бөсөтэй байдаг. Тэрэнэй доор хоёр нүхэн байжа энэ нүхээр ороһон агаар нүдэнэй шэл үлэжэ сөнтүүлдэггүй. Маскы өөрынгөө толгойн хэмжээгэр шэлэжэ абаха хэрэгтэй. Зүгөөр маскы толгойдо тааруулалта хадаа тусхай татуурганууды ута болгожо гү, али богонидхоо тааруулалдаг байна. Нэгэ доро противогазай бүтэн бүрийн шалгажа үзэхэ ёһотой. Энэней түдөө маскы үмдэжэ сумка сооһоо коробкоёо абдад, баруун гараараа агаарай орохо доодо нүхэн бүтэн гүнзгийгээр амиллаад туршаха хэрэгтэй. Хэрбээ маскын забһараз агаар гаралтгүй байгаа һаа тааруулагданхай.

Противогазай коробко ба маскы болбол брестингэ гү, али палаточна бүдөө өлбөһон сумка соо халгалалдаха ёһотой байна. Аюулта сагта противогазы бөөдөө зүүжэ ябаха ушартай. Сумкын газар тээхи олон уя элбэгдэжэ сумка соо хэлхэн байха ба сумкын тобшо тобшоолоотой байха ёһотой.

Агаарай довтолгын үедэ противогазы бөлэн болгохо хэрэгтэй. Энэней түдөө тус олон оһорыг задлажа буһ дээгүүрэ бүлэхэ, сумкын тобшо тайлагдаха ба противогазай шэл аршагдаха ёһотой.

Химическэ довтолгын болохо үедэ, противогаз дайшалхы байдалда оруулагдажа, энэней түлөө, амилалгага зогсоожо, маскыг үргэн дорох хубиһаа (эрхи хурган газар таланд, бусад дүрбэн хурган зосо таланд байхаар) бариха хэрэгтэй. Энэней үлүүлээр, маскалаа нюуртаа абаашажа, доодо хубын үртэһэ үмдэхөхөхэ ёһотой. Энэней удза хурганууд

дэһэн болгожо, маскын шэлыг нүдэн тушаагаа дайралдахаар толгойдо үмдэхэ хэрэгтэй.

Противогаз үмдөөд байхалда, жэгдээр, гүнзгийгээр ба түбшнөөр амилха ёһотой. Хамараараа агаар татан, амаараа гарха хэрэгтэй байна.

Противогаз хадаа гансахан ээ шотогой ПВХ-гой начальнигай зүбшөөлөөр тайлагдаха байна. «Олоой» сигналай үлүүлээр маскала сумка соогоо хэхэһэ урид тэрэниг хатааха хэрэгтэй байна. Противогаз хадаа хуурай ба һөрүүхэн газарта халгалалдажа, элдэб гэмтэлтэ, сохилто, нүхэ лэдгэ гэхэ мртэһэ хамгаалагдаха ёһотой. Хэрбээ химическэ довтолгын үедэ (дайшалхы байдалда противогазай гэмтэдэ байгаһаан) маскын шифрироһонны түрбикын (үетэн хоолойн) хахараа һээн ингэхэ хэрэгтэй байна. Маскын багаһаанар хахараа гү, али шэлэй төһөрөө һаан гэмтэнэ энэ газары алыгаараа бүтлэхэ хэрэгтэй. Хэрбээ гэмтэн газары гараараа даржа болохогүй б. йгаа һаань, амилалгага зогсожо, нүдөө аниад, маскала абаха ба коробкын хоолойе халган, горловины амандаа хэжэ, тэрэн худар амилха ёһотой болоно. Энэ ушарта, амилга газарта элбэжэ кланзитай противогазла, тэрэнэй оёрой кланан доро зуруулай модо халшуулха хэрэгтэй. Ингээд байхалда коробко соогур амилга болоно. Амилгай гараха клананэй элбэрэн ушарта коробкодохи клапан